Ленинча МЕҲНАТ вахтасида

УЛУҒ САНАНИ МУНОСИБ СОВҒАЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 166 (4157). | ЖУМА 22 август 1969 йил, | Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИ:

★ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ҚИЗҒИН ДАВОМ ЭТТИРИБ, ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ҲАММА НАРСАНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТАЙЁРЛАБ ҚЎЯЙЛИК.

★*Халқимизнинг қиш ғамини ёзда е, деган мақолини унутмайлик. Чорва қишловига етарли миқдорда ем-хашак жамғариб қўйингиз!*

★МЕҲНАТКАШЛАРНИ САВЗАВОТ, МЕВА-ЧЕВА, ҚОВУН-ТАРВУЗ БИЛАН ҲАММА ВАҚТ УЗЛУКСИЗ ТАЪМИНЛАЙЛИК. АҲОЛИ ДАСТУРХОНИ ЁЗ НЕЪМАТЛАРИ БИЛАН ДОИМ ТЎЛА БЎЛСИН.

КАРИМ МАВЛОНОВ бошлиқ звено аъзолари бу йил 95 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнер ўрнига 36 центнердан «оқ олтин» кўтаришга аҳд қилишган. Шу кунларда Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг бу звеноси далаларида мажбуриятга яраша ҳосил тўпланмоқда. Суратда: звено бошлиғи Карим Мавлонов.

А. Абалян фотоси.

ПЛАН ҲАМ, МАЖБУРИЯТ ҲАМ БАЖАРИЛАДИ

Далаларимизда иш қизғин. Бу йилги об-ҳаво шароитини ҳисобга олиб, звеномиз аъзолари астойдил меҳнат қилмоқдалар, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун зўр ғайрат кўрсатмоқдалар.

Звеномиз аъзолари бу йил 100 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 21 ўрнига 26 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлаганлар. Ҳозир ғўза парвариши тўхтовсиз давом этаяпти. Чеканка қилиш аллақачон тамомланди. Ғўзани культивация қилиш, шамоллатиш, зарур жойларни суғориш каби тадбирлар давом эттириляпти.

Айни кунларда ғўзани суғоришда Эшбой Шерматов, Номоз Жабборов, Абдурасул Хўжааҳмедов сингари ўртоқлар намунали ишламоқдалар.

Далаларимизда мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилмоқда. Биз сўзимизнинг устидан чиқамиз. планни ҳам, мажбуриятни ҳам бажарамиз.

Исмоил ЖЎРАЕВ,
Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг звено бошлиғи.

БЕКОБОДЛИКЛАР БЎКА ДАЛАЛАРИДА

БЎКА (телефон орқали олинди). Сентябрь яқинлашмоқда. Лекин, ҳали далаларда ғўзага ишлов бериш ишлари илгаридек қизғин олиб борилаётир. Айниқса, шу кунларда ғўза тупларида мўлжалдаги ҳосилни тўплаш учун ҳар бир соатдан унумли фойдаланиш керак. «Оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштириш учун ҳар бир туп ғўзани сифатли парвариш қилиш қандай олиб борилаётганлигини текшириб кўриш учун Бекобод районининг ўзаро текшириш бригадаси Бўка райони пахтазорларида бўлишди.

Бригадага район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Нуъмонов бошчилик қилди. Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари асосан ғўзанинг шу кундаги ҳолати яхши эканлигини таъкидлаб ўтишди. Ғўза майдонларини сифатли ишлаб, ҳар туп ғўзада мўлжалдаги ҳосилни тўплаш учун бўкалик пахтакорлар талайгина меҳнат қилишган. Уларнинг галдаги вазифалари йиғим-терим кампаниясига уюшқоқлик билан тайёргарлик кўришдан иборат. Бунинг учун мавжуд техника воситаларини ўз вақтида ҳозирлаб қўйиш керак. Бекободликларнинг таъкидлаб ўтишича, йиғим-терим кампаниясига тайёргарлик кўришда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Райондаги айрим хўжаликларда ремонт ишлари жуда суст. «Зангори кема»лар теримга тўла тахт қилиб қўйилмаган.

Ўзаро текшириш бригадасининг иш натижаларини муҳокама қилишда Бўка район партия комитетининг биринчи секретари Т. Ражабов гапириб йўл қўйилган камчиликларни кўрсатиб берганликлари учун бекободлик пахтакорларга миннатдорчилик билдирди.

КЎПЛАБ ЕМ-ХАШАК

Утган йилги қишки совуқ бизни кўплаб ем-хашак жамғаришга ундаяпти, — дейди Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг чорвачилик бўйича раис ўринбосари Аҳмаджон Эшназаров. Ҳозир колхозда мўлжалдаги дағал хашак тайёр бўлай деб қолди. План бўйича 1500 тонна дағал хашак жамғаришимиз керак эди. Биз 2000 тоннага етказиш учун ҳаракат қилаяпмиз.

Колхоз бу йил 2000 тонна силос бостиради. Шу кунга қадар 1275 тонна силос тайёр. Илғор комбайнчи В. Заривний 40 гектар ердаги маккажўхорини КС-2,6 маркали комбайнда ўрди. У бу йил 1600 тонна силосбоп маккажўхори ўрмоқчи. Унинг шериги В. Трибунский ҳам бўш келмаётир.

Силос ташувчилардан Ҳайитбой Жўраев, Эргаш Шарипов, Ҳамдам Жўраевлар кунига 15—18 тоннадан силос учун кўкпоя ташимоқда.

Бу йил колхоз ем-хашак бригадасининг азаматлари пландаги 2000 ўрнига 3000 тонна силос бостириб чорва қишловига мўлкўл озуқа базаси яратиш учун курашаяптилар.

Н. НОРБУТАЕВ.

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида пахта теримига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. 110 та «зангори кема» теримга тахт қилиб қўйилган. Ремонт ишларида ёшларнинг ҳам ҳиссаси катта бўлди. Ю. Ашуров ҳам шулар жумласидандир. Суратда: Ю. Ашуров.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

МИЛИТАРИЗМ ВА АГРЕССИЯ ЙЎЛИГА ҚЎЙИЛГАН ТЎСИҚ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИНИНГ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИНИНГ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИ ЯДРО ҚУРОЛИНИ ТАРҚАТМАСЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ШАРТНОМАНИ МАЪҚУЛЛАДИ

20 августда Катта Кремль саройида Иттифоқ Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси М. А. Суслов раислигида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ҳамда Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида 1968 йил 1 июлда Москва, Вашингтон ва Лондонда Совет ҳукумати томонидан имзоланган шартномани ратификация қилиш тўғрисида СССР Министрлар Совети томонидан СССР Олий Совети Президиуми муҳокамасига киритилган таклиф қараб чиқилди.

Шу масала юзасидан СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико доклад қилди.

Докладдан кейин комиссия аъзолари ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш ҳақида СССР Министрлар Советининг таклифини муҳокама қилишга киришдилар. «Правда» газетасининг бош редактори М. В. Зимянин, Украина ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Соболь, Латвия Компартияси Рига шаҳар комитетининг биринчи секретари А. К. Зитманис, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Ф. Мицкевич, С. М. Киров номидаги Урал политехника институтининг кафедра мудири З. В. Пушкарёва, СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлими физика институтининг директори Л. В. Киренский сўзга чиқдилар.

Шундан кейин СССР Олий Совети Иттифоқ советининг ташқи ишлар комиссияси раиси М. А. Суслов нутқ сўзлади.

СССР Олий Совети Иттифоқ совети ва Миллатлар советининг ташқи ишлар комиссиялари ўзининг қўшма мажлисида ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани муҳокама қилгандан кейин уни якдиллик билан маъқуллади, бу шартнома бутун дунёда хавфсизликни мустаҳкамлаш ҳамда ядро урушининг келиб чиқиш хавфини камайтириш вазифаларига тамомила мувофиқдир, деб таъкидлади. Шу билан бирга комиссиялар бу шартномага тобора кўпроқ мамлакатларнинг ва биринчи навбатда ядро қуролини вужудга келтиришга потенциал имкониятлари бўлган мамлакатларнинг қўшилиши жуда муҳим эканлигини уқтириб ўтди.

Раислик қилувчи М. А. Суслов жаҳон термоядро урушининг олдини олиш учун курашда шартноманинг катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади, СССР Олий Совети ҳар иккала палатаси комиссиялари барча аъзоларининг тўла якдиллиги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Ҳукумати изчиллик билан амалга ошириб келаётган ленинча тинчлик сиёсатини бутун халқ маъқуллаётганлигини кўрсатувчи далиллардан бири эканлигини уқтириб ўтди.

СССР Олий Совети палаталарининг ташқи ишлар комиссиялари ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани ратификация этишни СССР Олий Совети Президиумига бир овоздан тавсия қилди.

(ТАСС).

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БУХАРЕСТГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Руминия фашизм асоратидан озод бўлган куннинг 25 йиллиги байрамида қатнашувчи совет делегацияси 21 августда Москвадан Бухарестга жўнаб кетди. КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. Н. Новиков делегацияга бошчилик қилади.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР Мудофаа министрининг ўринбосари, Совет Иттифоқи маршали М. В. Захаров, Украина Компартияси Одесса область комитетининг биринчи секретари М. С. Синица, Совет Иттифоқининг Руминия Социалистик Республикасидаги элчиси А. В. Басовлар бор.

(ТАСС).

МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг аъзолари бу йил 1610 гектар пахта майдонидан 4800 тонналик «оқ олтин» хирмони кўтаришга бел боғлаганлар.

Мана шу ҳосилни олиш учун пухта замин вужудга келтирилган. Асосий майдонларда ғўзани ривожи, ҳосил олиши чакки эмас. Пландаги 26,3 ўрнига ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил кўтариш учун асос бор. Август ойида иш бўшаштирилмаса колхозчилар бу эзгу ниятларига етадилар.

Бу ерда асосий тармоқ пахтачилик ҳисобланади. Бундан ташқари чорвачилик, боғдорчилик ва бошқа тармоқлар бор. Мана шу соҳаларда қилинган ишларнинг ярим йиллиги якунланди. Утган олти ойда бултургига нисбатан сарф ҳаражатларни 128 минг сўм иқтисод қилиб қолинди. Биргина маъмурий-хўжалик ходимларига бўладиган харажатдан 41621 сўм тежалди. Бунга 43 та штат қисқартирилгани туфайли эришилди. Бундан ташқари, айрим кишилар мавсумда ишлар эди-ю, қолган вақтда ишламай ойлик олиб юраберар эдилар.

Бу йил колхозда минерал ўғитлардан фойдаланиш ҳам тартибга солинди. Звено ва бригада бошлиқлари ер шароити, тупроқ таркиби ҳисобга олиниб қандай ўғитдан фойдаланиш учун махсус карта тузиб чиқилган. Бу йил шу картага биноан ўғит тарқатилгани учун минерал ўғитдан беҳуда фойдаланиш бўлмади. Ўғит учун бўладиган сарф-ҳаражатлар анча қисқарди.

Ҳар йили тракторлар учун жуда кўп эҳтиёт қисмлар сотиб олинарди. Бу соҳада ҳам тартиб ва контроллик ўрнатилганидан эҳтиёт қисмларга харажат камроқ бўлди. Ҳар йили самолётлар билан турли ҳашаротларга қарши уч марта дори сепилар эди. Бу йил самолёт бир марта ишлади. Айрим карталарга тушган ҳашаротларга қарши курашда ОДН лардан фойдаланилди. Шундай йўллар билан тежаб қолинган маблағ ярим йилда 128 минг сўмга етди.

«Ленин йўли» колхозининг раиси Мусурмонқул Ҳамроев колхозчиларнинг ярим йиллик ҳисобот мажлисида шулар ва шунга ўхшаш фактлар тўғрисида гапирди.

— Қилинган ишлар яхши, лекин, ҳали ярим йўлдамиз. Чунки ғўзамиз йилдагидан кеч, — деди янги ер очиб 40 гектар ерга чигит экқан Ганаш ота Мамадов ўз сўзида, — далаларимизда мўл ҳосил учун етарли кўчат бўлса ҳам, ҳали у ёш. Ҳосил олиши кўнгилдагидек эмас, шунинг учун пахтани тезроқ пишириш пайидан бўлмасак, кейин армонда қоламиз. Биз ўз звеномизда ерни қиздириш учун чуқур культивация қиляпмиз. Культивация вақтида ғўза илдизига зарар етказмаслик учун торроқ оляпмиз. Культиватор орқасига қўйилган окучник ернинг бағрини кенг очиб кетяпти. Иложи бор ерларда тракторни кўндалангига юргизиш ҳам ёмон бўлмайди. Ундан кейин ҳозир ғўзани суғоришга эҳтиёт бўлиш керак. Ерда нам кўплигидан ғўзамиз бўйига қараб ҳай-ҳайлаб кетяпти. Шунинг учун ғўзани сувдан қантариброқ олиб бориш зарур.

Ганаш отанинг сўзини Нозим Мирзаев, Шакар Ғафуров, Шерали Эрназаровлар қувватлаб чиқдилар. Бу йил ғўзалар одатдагига қараганда юқоридан ҳосил олган. Шу сабабли чеканка ўтказишга алоҳида эътибор бериш керак.

Мажлисда колхозчилар, тажрибали деҳқонлар ерга гўнг солишга алоҳида эътибор бериш зарурлигини айтиб ўтдилар. Маълумки, ҳар йили ерга оздир-кўпдир гўнг солинади. Бу ишни ҳар қайси бригада ва звено ўз билганича ўтказади. Ерни гўнглашда қатъий тартиб, ҳисоб-китоб йўқ. Бир хил ерларга кетма-кет гўнг солинаберади. Бир хил ерларга неча йиллардан бери гўнг тушмаган. Шунинг учун ерга гўнг солишда тартиб бўлиши лозим. Маълумки, колхознинг 1610 гектар пахта майдонининг ҳар гектарига 10—12 тоннадан солиш учун гўнг етарли эмас.

Бултур қишда гўнг чиқариш бригадаси тузилди. Улар Ҳамид Ҳайдаров, Мирали Ҳасановлар бошлиқ бригаданинг ҳар гектар ерига 10—12 тоннадан гўнг чиқариб солдилар. Колхозчилар шу ишни давом эттириш, ер шароитини ҳисобга олиб гўнг солишни давом эттириш керак, деган фикрни олдинга сурдилар.

Колхоз аъзолари бу йил 4800 тонна пахтанинг 80 процентини машина билан териб олишга қарор қилганлар. Бунинг учун дефолиация одатдагидан кеч лекин тез, қисқа муддатда ўтказилиши, терим агрегатлари тўла-тўкис тахт бўлиши лозим. Колхозчилар шу тўғрида ҳам қайғуриб гапирдилар. Колхозда 46 та пахта териш машинаси бор. Шундан 12 таси колхоз устахонасида, 20 таси «Ўзсельхозтехника»нинг район бўлими устахонасида ремонт қилиняпти. Ҳозир шу машиналарнинг 32 таси ремонтдан чиқай деб қолди.

«Ленин йўли» колхозининг ярим йиллик ҳисобот мажлиси мана шундай ишчанлик билан ўтди. Айни кунлардаги вазифалар белгиланди. Янги таклифлар олдинга сурилди.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ЧЕВАРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Одатдагидек эрталабдан чеварлар ўз дастгоҳларида иш бошладилар. Машиналарнинг бир меёрдаги овози-ю, ишчиларнинг ора-сира ҳазил-мутойибалари цехлар бўйлаб таралди. Ҳар ким ўз иши билан банд.

Кутилмаганда фирма радиоузелидан таниш диктор қизнинг «Диққат, диққат!» деган янгроқ овози чокларга тикилган кўзларни ўзига жалб этди. Диктор «1969 йилнинг 2 квартал планини ошириб адо этдик. Корхоналар ичида биринчи бўлиб маррага етиб келдик. Шу сабабли СССР Енгил саноат министрлигининг кўчма Қизил байроғи фирма коллективига берилди», деб эълон қилди. Қувончдан чеҳралари ёришиб кетган чеварлар баравarига чапак чалиб юборишди.

Куни кеча фирма ҳовлисида кўп кишилик йиғилиш бўлиб, мукофот ўз эгаларига топширилди. Байроқни республика енгил саноат министрининг ўринбосари ўртоқ А. В. Шербаков топшириб, ғолибларни самимий табриклади.

Йиғилишда сўзга чиққан фирма директори Абдуллаева 8-цех бошлиғи Суҳбатиллаев, тикувчилардан Йўлдошева ва бошқа ўртоқлар доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги куни шарафига байроқни ўз қўлларида сақлаган ҳолда маҳсулотларни фақат аъло сифатли бўлишига эришишга аҳд қилдилар.

М. МИРПЎЛАТОВА.

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Ипакчилик фабрикасининг ишчилари пойтахтимиз корхоналари билан мусобақалашиб, ярим йиллик планни муддатидан илгари ортиғи билан бажарган эдилар. Маҳсулот реализация қилиш плани эса 102,3 процент адо этилиб. қўшимча 25 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилган эди.

Корхона коллективи ўтган вақт давомида 28 минг сўм маблағ тежаб қолди. План бўйича 47 процент сифатли ипак бериш мўлжалланган бўлса, бу кўрсаткич 4 процент ошди.

Бундай юқори кўрсаткичларга эришишда корхона ишчиларининг маҳсулот сифати учун астойдил қайғириши муҳим роль ўйнамоқда. Ҳозир 21 бригада коммунистик меҳнат коллективи номини олган. Айниқса А. Байсайитов бошлиқ бригада кунлик нормани ошириб, юқори сифатли ипак топширяпти. Р. Каримова, У. Убайдуллаева сингари ишчилар қисқа муддатда 36 килограмм ипак иқтисод қилиб, корхонага 470 сўм фойда келтирдилар.

Фабрикада қўл меҳнатини бутунлай йўқотиш, ишлаб чиқариш технологиясини автоматлаштириш, меҳнатни илмий уюштиришни яхшилаш борасида ҳам қизғин иш олиб борилмоқда. Бу борада фабрика рационализаторлари 6 таклифни ишлаб чиқаришга жорий этдилар.

А. ЗАЙНОБИДДИНОВ.

ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИДА

Олмалиқ химия заводи қурилиши шу кеча-кундузда айниқса тезлаштириб юборилган. Чунки корхона йилнинг охиригача дастлабки маҳсулот ишлаб чиқариши лозим. Суратда: аммофос цехининг умумий кўриниши.

О. Абдураҳмонов фотоси.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

№ 82

«СРЕДАЗЭНЕРГОЦВЕТМЕТ»ГА қарашли ишлаб чиқариш корхонаси коллективи шу кунларда Олмалиқ химия заводи учун зарур бўлган асбоб-ускуналарни тайёрлаб беряпти. Тушаётган буюртмаларни бажаришда қозон-механика цехи ишчилари алоҳида хизмат кўрсатяпти. Улар тайёрлаётган циклонлар сифатли бўлмоқда. Назоратчилар ҳар бир ишнинг соз бориши устида қайғурмоқдалар. Суратда: жамоатчи слесарлардан М. Райцис (чапдан) В. Лазарев, М. Шукуров, М. Каримов ва А. Ахметшин ўртоқлар назоратчиларнинг навбатдаги рейди якунларини ўзаро муҳокама қилмоқдалар.

ҲОСИЛ ЖОНКУЯРЛАРИ

ҒЎЗА парвариши қизғин давом этаётган пайтлар эди. Шу кезларда колхозчилардан айрим участкаларда парвариш сифатсиз кетаётганлиги ҳақида хабар келиб қолди. Шу баҳона бўлди-ю, назоратчилар гапни бир жойга қўйиб, икки ҳафталик рейдга отландилар. Текширув тугаллангач, коммунистлар йиғилишида рейд якунлари кенг муҳокама қилинди.

— Биз учинчи бригада далаларида бўлганимизда кўнгилсиз манзарага дуч келдик, — деди назоратчи Ўлмас Обидхонов йиғилишда сўз олиб. — Бир қатор пайкалларда ғўзани ўт босиб кетибди. Кейин билсак, бригадада ишчи кучи етишмас экан. Дарҳол бу бригадага ёрдам бериш керак. Ғўза ораларидаги бегона ўтларни йўқотиб, карталарга сув тараш лозим.

Участка механиги Яхшибой Мамедов эса техникадан фойдаланиш даражаси устида тўхталди. Баҳорда назорат суст бўлганми, ёки устахонадагилар шошиб қолишганми, ишқилиб, айрим тракторлар ремонти сифатсиз бажарилган. Тракторлар ишга туширилгач, бу камчилик билиниб қолди. Уларнинг айримлари бир-икки ҳафта ишламай, қайта ремонтга топширилди. Устига устак механизаторлар ёқилғидан тежаб-тергаб сарфлашга ҳам яхши эътибор бермаяптилар.

Участка механигининг бу гапларини коммунистлар диққат билан тингладилар. Ҳамма бир овоздан халқ назоратчилари аниқлаган камчиликларни тез бартараф этиш юзасидан қарор қабул қилдилар.

Қарор қоғозда қолмади. Йиғилишнинг эртасигаёқ учинчи бригада далаларига идора ходимлари ва бошқа ёрдамчилар етиб келишди. Уч-тўрт кунга қолмай, пайкаллар бегона ўтдан ҳоли бўлди. Кетма-кет ғўзаларга сув таралди. Мана, ҳозир майин шабадада денгиздек чайқалиб турган кўркам далаларга қараб кишининг ҳаваси келади. Ҳар туп ғўзада 7—8 тадан кўсак бор. Колхоз аъзолари ҳар туп ниҳол устида парвона бўлмоқдалар.

Механизаторлар иши устидан ҳам назорат кучайтирилди. Тракторлар ремонти яна бир бор кўздан кечириб чиқилди. Механизаторлар ўртасида ёқилғини тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан мусобақа йўлга қўйилди. Бу тадбир туфайли ўтган ойларда бирорта ҳам техника бекор қолмади. Ҳар бир агрегат тўла қувват билан ишлади. Механизаторлар қисқа вақт ичида 5 минг сўмлик ёқилғини тежаб қолдилар.

Шу кеча-кундузда механизатор ва ремонтчилар яна ҳам ғайрат қилмоқдалар. Устахонада «зангори кема»ларни ремонт қилиш ниҳоясига етиб қолди. Бу йил етиштирилган ҳосилнинг катта қисми фақат машиналар билан териб олинади.

Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз назоратчилари олиб бораётган ишлар ҳар жиҳатдан ибратлидир. 47 назоратчи уч группага бўлиниб, олдиндан тузиб қўйилган план асосида самарали рейдлар ўтказмоқда. Улар йил бошида ердан фойдаланишнинг аҳволи билан қизиқдилар. Натижада қўшимча 4 гектар ер колхоз оборотига киритилди. Идора хизматчилари ва бошқа ходимлар оладиган маошлар ҳам текширилиб, айрим нуқсонлар очиб ташланди. Пировардида 3200 сўм пул тежаб қолинди. Меҳнатга нотўғри ҳақ тўлаётганлар огоҳлантирилди.

Халқ назоратчиларидан Д. Туёқова, А. Жумабоев ўртоқлар ғайрати билан экиш кампанияси бошлангунча болалар боғчаси тўла ремонтдан чиқарилди. Мана, ҳозир оналар кўнгли болаларидан тўқ. Колхоз болалар боғчаси ишлаб турибди.

Ғ. Ёқубов, Э. Холдоров ўртоқлар эса чорвага ғамхўрлик қилишяпти. Ҳозироқ етарли миқдорда ем-хашак жамғариб қўйилди. Сигирлардан соғиб олинаётган сут миқдори ой сайин ошиб бормоқда.

Калинин номли колхоз аъзолари бу йил 1043 гектар ерга чигит қадаб, 30 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилганлар. 8 та пахтачилик бригадасининг ҳаммасида ҳозир ишлар соз боряпти. Ғўзалардаги шовул кўсаклар мўл ҳосилдан дарак бермоқда.

— Шокиржон Шукуров бошлиқ колхоз назоратчилари партия ташкилоти раҳбарлигида камчиликларни тугатиш ва ютуқларни кўпайтиришда правлениега катта ёрдам бермоқдалар, — дейди колхоз бошланғич партия ташкилоти секретари Маҳмуджон Аҳмаджонов. — Назоратчилар ўтказаётган рейдлар ғоятда самарали бўлмоқда. Группанинг ҳар бир аъзоси колхоз экономикасини юксалтириш, мўл ҳосил етиштириш ишқида ғайрат кўрсатяпти.

Э. ҚОДИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Л А В Ҳ А

ЖОЙЛАРДАН ХАБАРЛАР

ДАВЛАТ МУЛКИ ДАҲЛСИЗ

ЯҚИНДА Юқори Чирчиқ район халқ назоратчиларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда район халқ контроли комитетининг раиси Х. Мирзакаримов камомат ва ўғриликка қарши кураш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида ахборот берди.

Район назоратчилари давлат мулкини сақлаш юзасидан қатор тадбир кўрмоқдалар. Ташкилий ва тарбиявий ишлар натижасида камомат ва ўғрилик ҳоллари анча камайди.

Шунга қарамай, ҳали ҳам бир қатор сельпо ва ташкилотларда камоматлар содир бўлиб турибди. Жумладан, Ийик сельпосида 31,4 минг сўм, Янгибозор сельпосида 11,5 минг сўм, тайёрлов идорасида 9,3 минг сўм, умуман район матлубот жамиятлари системасида салкам 60 минг сўмлик камомат бор.

Растрата ва айрим шахслар томонидан ўзлаштирилган кооператив маблағини тиклаш ишлари бу жойларда сустлик билан боряпти. Бундай «кўнгилчанлик» янги-янги жиноятларга олиб келяпти.

Музокараларда район прокурори Ш. Раҳматуллаев, район халқ судининг раиси Ю. Мирманов, район ички ишлар бўлими бошлиғи А. Хожимуродов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, камомат ва ўғриликка қарши курашни кучайтириш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

ГРУППА ТАШАББУСИ

ЯНГИЙЎЛ районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз халқ контроли группасига етти киши сайланган. Группа аъзолари жойларда 10 та пост ташкил этиб, бу постларга 30 дан ортиқ колхозчини бирлаштирганлар. Ҳар бир пост конкрет план асосида иш олиб боряпти. Пост аъзолари бажарилган ишни ҳар ойда якунлаб, навбатдаги вазифаларни белгилаб оладилар.

Колхоз назоратчилари ўтган йили ўн олти марта текширув ўтказишди. Бу йил эса хўжаликнинг турли соҳалари бўйлаб олти марта рейд ўтказилди. Бу рейдларда колхоз мулкини талон-торож қилувчилар, ердан фойдаланишдаги камчиликлар аниқланиб, тегишли чоралар кўрилди.

Группа аъзолари колхоз тафтиш комиссиясига ҳам яқиндан ёрдам беряптилар. Комиссия текшируви билан қарздорлардан давлатнинг 17 минг сўми ундириб олинди.

Ҳозирги кунда назоратчилар меҳнатни нормалаш ва тўғри ҳақ тўлаш устидан пухта контроль ўрнатганлар. Айни пайтда улар ғўза парваришига ҳам алоҳида эътибор билан қараяптилар. Группанинг ташаббуси билан колхозда меҳнат нормалари кўриб чиқилди ва тасдиқланди. Энди сифатли ишлаганларга муносиб ҳақ тўланяпти. Бу тадбир кишиларнинг меҳнатга бўлган муҳаббатини яна ҳам ошириб юборди.

Ц Е Х О Р А Л А Б

ЗАВОД назоратчиларини барча участкаларда учратиш мумкин. Улар цехлар оралаб, ўз ҳамкасбларининг ишларини кузатишади, тайёрланаётган маҳсулот сифатидан кўз-қулоқ бўлиб туришади. 27 назоратчининг ҳар бири маълум участкаларга бириктирилган.

Яқинда улар корхонада ускуналардан қандай фойдаланилаётганлигини кўздан кечириб, бир қатор камчиликларни аниқладилар. Маълум бўлишича, жами 33 минг сўмлик 34 агрегат фойдаланилмай омборларда ётган экан.

Текширув якунлари дарҳол партия йиғилишида муҳокама қилинди. Шу кунгача 11 хил агрегат тўла монтаж қилиб бўлинди. Навбатдагиларини ўрнатиш ишлари давом этяпти.

Қўйлиқдаги ремонт-механика заводи халқ назоратчилари олиб бораётган ишлар кўлами жуда ҳам кенг. Сўнгги текширувда назоратчилардан Н. Алимов, К. Собиров, Х. Собоҳов ўртоқлар меҳнат интизомини кўздан кечирдилар. Бу рейд якуни ҳам партия йиғилишида муҳокама қилиниб, тегишли чора ва тадбрлар белгиланди.

НАЗОРАТЧИЛАР КЎМАГИ

Молбоқар Аҳмад Холматовнинг қинғир иши назоратчилар текширувидан кейин очилди. У фермадаги бир бош ғунажин ва бир бош бузоқни онадан туғилиши биланоқ яширибди-да, кейин «ўлдига» чиқарибди. Ойлар ўтиши билан ўша «ўлган» бузоқлар яна фермада пайдо бўлиб қолди. Энди улар Аҳмаднинг номига ўтиб қолган эди.

Ён-атрофдагилар ҳайрон бўлишди. Бу сирли воқеадан назоратчиларни воқиф этишди. Қинғир ишнинг хашаги очилиб қолди. Назоратчилар сергаклиги билан ўғирланган бузоқлар яна давлатга ўтказилди. Хиёнатчи кўпчилик ичида шармандa бўлди. Бундай кўнгилсиз ҳодиса 4-бўлимда ҳам фош қилинди. Яшириб юрилган моллар совхоз ҳисобига ўтказилди.

Совхоз назоратчиларининг деҳқончилик бригадаларида ўтказган текширувлари ҳам самарали бўлди. Навбатдаги рейдларнинг бирида биринчи бўлим бригада бошлиғи Жўра Эрматовнинг бажарилмаган иш учун наряд ёзиб, кассадан 250 сўм олганлиги маълум бўлди. Дарҳол пул ундириб олиниб, совхозга топширилди.

— Совхоз халқ контроли группасига 32 назоратчи бирлашган, — дейди группа раиси ўртоқ Ш. Роипов. — Ҳар бир бригадада биттадан пост ташкил этганмиз. Пост аъзолари план асосида тез-тез рейдлар ўтказиб турмоқдалар. Сафар Бегматов, Сайдулла Эшов, Жўра Ашуров, Маҳкамбой Рихситиллаев каби назоратчиларимиз фаолиятидан жуда ҳам хурсандмиз.

Ҳа, Бўстонлиқ районидаги «Правда» газетасининг 50 йиллиги» номли 11-совхоз назоратчилари ўз постларида сергак туришибди.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.

ДОИМО ҲАРАКАТДА

АВТОКОМБИНАТИМИЗ катта даргоҳ. 1200 дан ортиқ шофер меҳнат қилади. Машиналарнинг авариясиз ишлашини таъминлаш, ёқилғидан тежаш, шоферлар малакасини ошириш билан шуғулланиш — бу вазифалар корхона маъмурияти, партия ташкилоти қатори назоратчиларнинг ҳам диққат марказида турибди.

Коммунист шофёрлардан, ишлаб чиқариш новаторларидан 120 киши халқ контроли группасига бирлашган. Назоратчилар тўққиз постга бўлиниб иш олиб бормоқдалар. Бизда саккизта автоколонна бор бўлиб, уларнинг ҳар бирида назоратчилар пости ташкил этилган. Постларнинг ҳар бирига эса 20 назоратчи бирлашган.

Халқ назоратчиларининг ғайрати ва кўрилган тадбирлар туфайли ўтган етти ой давомида бирор марта ҳам авария содир бўлмади. Юк ташиш планлари муваффақиятли бажарилди. Лекин ёқилғи сарфиётида бироз қўшимча харажатларга йўл қўйилди. Мана шундан кейин назоратчиларимиз асосий эътиборларини ёқилғини тежаб-тергаб сарфлашга қаратдилар.

Йил бошида, қишнинг ўша совуқ кунларида ҳақиқатан ҳам ёнилғи нормадагидан кўпроқ сарфланган эди. Иккинчи квартал давомида тежамкорлик учун кураш барча участкалар бўйлаб кенг қулоч ёйди. Пировардида сарфиётнинг 70 проценти қопланди. Июль ва август ойларида эса сарфиёт тўла қопланиб тежамкорликка ҳам эришилди.

Июль ойида меҳнат интизомини ҳам текширдик. Текширувда бўлим бошлиқлари ва бошқа мутахассислар иштирок этишди. Рейд якуни коммунистлар йиғилишида кенг муҳокама қилиниб, прогул қилувчилар қаттиқ танқид остига олинди. Энди комбинатда меҳнат интизоми анча мустаҳкамланди. Меҳнат унумдорлиги ошиб, машиналар обороти тезлашди.

Назоратчиларимиз план асосида бундай текширувлар ўтказиш билан бирга жойлардан тушаётган сигналларга ҳам алоҳида эътибор бериб қарайдилар. 3-нон заводи раҳбарлари юборган бир мактубда комбинат заводга кам машина бераётгани, пировардида нон маҳсулотлари туриб қолаётганлиги маълум қилинган эди. Дарҳол М. Резников, С. Игель ва бошқа назоратчи мутахассислардан иборат комиссия тузилиб тушган сигнал текширилди.

Маълум бўлишича, комбинат машиналарни ўз вақтида етказиб берар экан-у, аммо заводда юк ортувчи кишилар етишмас экан. Айниқса бу ҳол иккинчи сменада кўпроқ содир бўлар экан. Текширув якунларини биз 3-нон заводи раҳбарларига маълум қилдик. Кейин у ерда ҳам тартиб ўрнатилди.

Биз текширув якунларини оммага етказишга, рейдлардан барчани хабардор қилиб туришга алоҳида эътибор беряпмиз. Шу мақсадда махсус сатирик газета ҳам ташкил этилган. Текширув якунлари, кўрилган тадбирлар мана шу газета саҳифасида ўз аксини топяпти.

Назоратчиларимиз эътиборидан ҳеч нарса четда қолмайди. Коллектив эришаётган ютуқлар кўламини кенгайтиришда, камчиликларга тўла барҳам беришда бу жонкуярлар хизмати алоҳида бўлмоқда.

Н. БОРИСОВ,
Тошкентдаги 3-автокомбинат халқ контроли группасининг раиси.

ДЕНГИЗДЕК чайқалиб турган «зангори кема»лар жавлон уради. Бўка районидаги «Гулистон» колхози ремонтчилари пахта йиғим-терими мавсумини шай ҳолда кутиб олмоқдалар. Улар барча «зангори кема»ларни бирин-кетин ремонтдан чиқариб, фойдаланишга тахт қилмоқдалар. Суратда: илғор ремонтчи-назоратчи Болта Қобилов (чапда) ёш ремонтчи Орзиқул Мамасаидов бажарган ишни кўздан кечиряпти.

О. Абдураҳмонов фотоси.

СОВУРИЛАЁТГАН СЎМЛАР

Станция темир йўл изларини банд қилиб турган вагонлару, ён-атрофда уюлиб ётган юкларни кўриб кишининг ваҳми келади. Темирйўлчиларнинг ҳам боши қотган бундан. Қандан-қаёқ йўл босиб шунча юкни шаҳар остонасининг тагига олиб келиб беришса-ю, энди уни тушириб оладиган бирор мард топилмаса.

Янгийўл ғишт заводлари бошқармаси раҳбарларига ҳам, темир-бетон буюмлари заводи раҳбарларига ҳам «адресингизга келган молни қабул қилиб олинг» деб телефон қилавериб ҳолдан тойдилар. Қани энди бир айтганда келиб юкни тушириб олиб, вагонларга жавоб бериб юборишса. Йўқ, ўн кунлаб қоралари кўринмайди. Ахири бўлмагандан кейин темирйўлчилар «вагонларни узоқ вақт беҳуда ушлаб турганлигингиз учун» деб жарима солишга мажбур бўладилар. Чунки бошқа илож қолмайди-да.

Лекин бу корхоналар раҳбарларини жарималар қўрқитолмайди. Давлатнинг пули-да, беллари қайишмай тўлайверишади. Шу йилнинг фақатгина ўтган ярим йили мобайнида Янгийўл ғишт заводлари бошқармасининг 7269 сўми фақат жарималарга сарф бўлди. Чунки улар вагонларни ушлаб туриш нормасини уч марта ошириб юборишган эди. Бунинг сабаби текширилганда бирталай камчиликлар очиб ташланди. Аввало, юк ташиш ва тушириш ишлари ниҳоятда қониқарсиз ташкил этилган. Транспорт цехида ишчи кучлари етишмайди. Механизация даражаси ғоятда паст. Пировардида иш унумсиз бўлаверган.

Ўртоқ Голохватов раҳбарлик қилаётган темир-бетон буюмлари заводи ҳам темирйўлчиларга жарима тўлайвериб тинкаси қуриган корхоналардан. Ўтган ярим йилда 2629 сўм жарима учун беҳуда сарф бўлди. Корхонада қурилаётган янги бетон қоришмаси узели ҳамон ўлжа-жўлда қолиб келяпти. Корхона адресига келаётган цементлар шунинг учун ҳам станцияларда маҳтал бўлиб ётибди. Балки бетон қоришмаси узели қурилиши тезлашганда цемент ташиб келтириш иши ҳам жадаллашардими?! Шуни ҳам айтиш керакки, вагонлардан юкни ташиб олиш иши фақат қўл кучи билан бажариляпти. Бу ҳам вақтни чўзяпти. Пировардида вагонлар нормадагидан ўн соат кўпроқ ушлаб қолиняпти. Иш шу тариқа боргандан кейин темирйўлчилар жарима солишга мажбур бўлишадида.

Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради деганларича бор экан. Бўстонлиқдаги ойна заводида ҳам худди юқоридаги корхоналарга ўхшаш вагонлар қўл кучи билан бўшатиб олинмоқда. Ҳатто, концентрация қилинган сода, сульфат моддалари ҳам қўлда ташиляпти. Бу кишилар саломатлигига жиддий таъсир қилишини корхона раҳбарлари ўйлаб ҳам кўришмайди.

Шундай раҳбарлар ҳам борки, уларни минг огоҳлантирган билан ўз билганларидан қолмайдилар. Тўйтепадаги йўл эксплуатация участкаси бошлиғи Дон ҳамда автомобиль йўли қурилиши ва ремонти область бошқармасининг бош инженери Жевак ўртоқлар шундай кишиларга ўхшашади. Шу йилнинг бошида область халқ контроли комитети вагонлардаги юкларни ўз вақтида тушириб олмаётганлиги учун уларни жиддий огоҳлантирган эди. Ўртоқ Дон ҳам, Жевак ҳам ўшанда айбларини ўз бўйинларига олиб, бундан кейин ишда бурилиш ясаймиз деб ваъда берган эдилар. Афсуски, сўзларининг устидан чиқмадилар. Қилмишлари учун 1486 сўмлик жарима билан жавоб бердилар.

Ишнинг кўзини биладиган раҳбар давлат мулкини шунчалик беҳуда совурмас эди. Меҳнатни тўғри уюштириб, келаётган юкларни ўз вақтида тушириб олади-да, ўша маблағни корхона атрофини ободонлаштиришга, ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга сарфлаган бўларди.

Областимизда жарима тўлашда кимўзарга ўйнаётган корхоналар ҳам бор. Ўртоқ Масодиқов раҳбарлик қилаётган «Узсельхозтехника»нинг Кучликдаги районлараро базаси ўтган йилнинг биринчи ярмида вагонларни нормадан ортиқ ушлаб қолганлиги учун 6100 сўм жарима тўлаган эди. Бу йилнинг ўтган олти ойи мобайнида эса жарима миқдори ошиб 8228 сўмга етди. Область халқ контроли комитети база раҳбарларини бу кўнгилсиз ҳолдан қутилишига даъват этган эди. Лекин ишда бурилиш бўлмаяпти. Яқинда бўлиб ўтган текширувда 44 та вагон минерал ўғит ортганича темир йўлларни банд қилиб турганлиги маълум бўлди.

Давлат маблағларини кўкка совураётган раҳбарлар кўзларини очишлари керак. Энди уларни ҳеч ким аямайди. Давлатга келтирилган зиён учун исрофгар ўз шахсий маошидан жарима тўлайди. Янгийўл ғишт заводлари бошқармаси директор ўринбосари Ҳасанов, Тўйтепадаги йўл эксплуатация участкаси бошлиғи Дон ўртоқлар шу кўйга тушишди. Янгийўлдаги темир-бетон буюмлари заводи директори Голохватов, Бўстонлиқдаги ойна заводи директори Тен ўртоқларга виговор, автомобиль йўли қурилиши ва ремонт область бошқармасининг бош инженери Жевакка эса қаттиқ виговор берилди.

Энди эҳтиёт бўлинглар. Назоратчилар доимо ҳаракатда. Улар эътиборидан кўз илғамас нуқсонлар ҳам қочиб қутилолмайди!

Ж. НОСИРОВ.

КОММУНИСТ Холтой Турсунов 26 йилдан бери Тошкент кровать заводида муттасил меҳнат қилиб келяпти. Моҳир ишчи сифатли қисмлар тайёрлаш билан бирга катта тежамкорликка ҳам эришяпти. Бу соҳада у назоратчиларга кўмакдошдир. Ишчилар орасида бўлиб, уларни тез ва соз меҳнат қилишга, хом ашёни тежаб-тергаб сарфлашга даъват этади. Суратда: йиғувчи слесарь Х. Турсунов иш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

КИМ АЙБДОР?

Темирйўлчи Тўлаган Эшбоев билан пахта станцияси ёнидаги тайёрлов пункти ишчиси Соли Ашуровлар иш тугагач овқатланиш мақсадида шу пункт қошидаги ошхонага кириб келишди. Улар ошпаз Усмон Юсуповдан бир порциядан манти келтиришни илтимос қилишди.

«Чаққон» ошпаз бир пасдаёқ уларнинг илтимосларини қондириб, ҳар бирига тўрт донадан манти келтириб қўйди. Овқатланиб бўлишгач, ошпаз хўрандалардан 1 сўм 12 тийиндан ҳақ талаб қилди. Хўрандалар ҳангу манг бўлиб, бир-бирларига қараб қолишди. Ахир менюда ҳар бири 100 граммли мантининг баҳоси 28 тийиндан деб кўрсатилганку! Нега ошпаз улардан ортиқча ҳақ талаб қилади.?

Шу ошхона яқинида, Пахта посёлкаси марказида жойлашган «Олмазор» «Рабкооп»ига қарашли 1-ошхонани олайлик.

Буфетчи З. Исомутдинов бир нарсани жуда яхши кўради: Унга қолса нуқул спиртли ичимликлар сотилса! Шунинг учун ҳам буфет жовонлари, пештахтаси, холодильникнинг ичи ранг-баранг вино ва ароқларга тўлиб ётибди. Тошкент суви, шарбат ичимликлари, сут маҳсулотлари, ҳўл мевалар бу ерда сотилмайди. Ваҳоланки, бу ошхонада аллақачон ароқ сотиш ман этилган.

Мана, текшириш вақтидаги бир мисолни айтиб ўтайлик. Хўранда Исомутдиновдан 150 грамм ароқ қуйишни сўради. Қуйилган ароқ ўлчанганда 120 грамм чиқди. Бунинг устига-устак 10 тийин ортиқча ҳақ олинганлиги аниқланди. Исомутдиновга бу ҳам етмагандек, у буфетни ўзиники қилиб олиб, «шахсий» ароғини ҳам сотяпти. Текшириш вақтида холодильникда фактурсиз бир неча бутилка «Роҳат» номли вино топилди.

Ошхонанинг бош ошпази И. Жуманов ҳам айтганини қиладиган одам. У нимани хохласа, ошхонада шу овқат тайёрланади. Масалан, текшириш ўтказилган куни менюда беш хил совуқ овқат тайёрланиши кўрсатилгани ҳолда фақат бир хили тайёрланган. Тўққиз хил ўрнига уч хил овқат тайёрланган.

Шуни айтиш керакки, ошхона ишини яхшилаш тўғрисида хўрандалардан тушган шикоят ва таклифлар «Рабкооп»да ва район матлубот союзида йўқ бўлиб кетаяпти. Бунинг устига ошхонада таклиф ва шикоят дафтари йўқ.

Хўш, бунга ким айбдор? Бу саволнинг жавобини юқоридаги ташкилот раҳбарларига ҳавола қиламиз.

А. ТЎЛАГАНХЎЖАЕВ,
Область давлат савдо инспекциясининг катта инспектори.

САБЗАВОТ САВДОСИДАГИ ҲАНГОМАЛАР

Енгил машина катта йўлдан чапга бурилди. Орқасидан чанг-тўзон кўтарилди. У сал юриб дарвоза рўпарасида тўхтади. Ичидан қорачадан келган, ўрта бўйли киши шошилиб тушди. Чанг машинани булутдек босиб ўтиб, дарвоза ёнида турган одамлар устига ёйилди. Улар келган кишини кутиб олиш ўрнига чангдан қочиб ўзларини четкага тортдилар.

— Мудирларингиз қани,— деди у юз-кўзини артиб,— қани тезроқ топинглар..

— Ҳа, тинчликми, биз шу ердамиз, Олимжон ака,— деди мудир,— танимай қолдингизми...

— Энди, кўрмайсизми, мана бу чангни,— салом-алик ҳам қилмай давом этди у,— иш тиқилинч, ҳали беш-олти пунктга боришим керак..

— Хўш, эшитаман...

— Масала бундай,— у чўнтагидан бир парча қоғоз чиқариб унга қараб сўзларди,— бугун кечгача сабзавот ташиб келтирасизлар, эртанинг ғамида кечқурун магазинларга етказиб қўймасак бўлмайди, гап эшитиб қоладиганга ўхшаймиз..

— Хўп бўлади, неча тонна жамғарайлик, — сўради мудир.

— Э, қизиқсиз, қанчага кучингиз етади, йиғаверинг, битта қўймай олиб кетамиз.

Пункт олдига келган киши дарвозадан ичкарига кирмади. Бир пиёла чой ичишга ҳам унамади. Қандай шошилиб келган бўлса, худди шундай шошилганча машинасига ўтириб жўнаб қолди. Фақат ҳозиргина босилган чанг яна кўтарилди.

Келиб кетган киши Тошкент шаҳар савдо бошқармасига қарашли «Ташпродторг»нинг директори Олим Нодиров эди. Унинг ҳозиргина қилган буюртмаси воқеа бўлиб ўтган Калинин районидаги 4-тайёрлов пункти ходимлари томонидан шошилинч бажаришга киришилди. Пунктда йиғилиб қолган сабзавот маҳсулотлари ёнига яна 20 тонна помидор келтирилди.

Кеч кириб қолди. Олим Нодиров ваъда қилган машиналар кутиларди. Мотор овози эшитилса, молни юклаб бериш учун кутиб ўтирган пункт ходимлари шошилиб кўчага чиқишар, қўлтиқларидан тарвузлари тушиб қайтиб келишарди.

Кун ботди, чироқлар ёқилди. Машиналардан дарак йўқ эди. Шунда кимдир ҳазиллашиб:

— Чангитса ҳам машина келиб тургани тузук экан,— деди.

Пункт мудири Абдулазиз Саломовнинг кутавериб тоқати тоқ бўлди. Одамларга жавоб бериб юборди. Эрталаб ишга келса, кечаги сабзавотлар қандоқ тахланиб қўйилган бўлса, шундоққина жойида турарди. Фарқи шунда эдики, айрим яшиклардаги помидорлар эзилиб суви оқиб ётарди.

Кеча кечқурун олиб кетишга ваъда қилинган маҳсулот, ўзи ҳам озмас-кўпмас, йигирма тонна нарса эртасига ҳам олиб кетилмади, индинига ҳам.

Ана, кўраяпсизми, айрим савдо ташкилотларининг деҳқон маҳсулотига бўлган муносабати қанақа бўлмоқда. Ахир шаҳардаги дўконлар пештахтасида худди шу вақтда харидор сўраган маҳсулот йўқ эди-да.

Кўз олдингизга келтиринг, деҳқон тонгни эрта олиб далага шошилади. У шаҳарлик биродарларига шакар маза берадиган карсиллама узумни, ҳақиқдек тирсиллама помидорни, нокдек сабзини, хуллас, картошка, пиёзни янгилигида олишсин, деб эрта-ю, кеч уринса-ю, битта-иккита одамнинг бепарволиги, ўз вазифасига масъулиятни ҳис қилмай қараши орқасида, ўшандай маҳсулотлар таъмини, кўринишини йўқотиб пунктларда суви оқиб ётса...

Сабзавот тайёрлаш, савдо қилиш ишлари билан яқиндан танишган киши яхши билади, бу соҳадаги ажойиб ҳангомаларни. Дала — харидор усулида ишлашнинг афзаллиги ҳақида тўлқинланиб гапирилади. Гапирилади-ю, минбардан тушибоқ ёки телефон трубкасини қўйибоқ унутилади. Яна эски ҳаммом, эски тос. Дала-омбор-магазин-харидор. Шу эски усулга миниб олган жойларда, яна узоққа бормай қўяқолайлик, юқорида номи қайд қилинган пунктда 30 — 35 киши талаб қилинади. Аслида шунча кишининг ишини тўрт-беш одам бажарса ҳам бўлади. Қандай, дейсизми. Деҳқон тайёрлаб қўйган маҳсулотини бир пастда ортиб беради, дўконда икки киши тушириб олаверади, вассалом.

Йўқ, «Ташзаготплодоовошчторг» деб аталувчи, номи узундан-узоқ ташкилот ва унинг директори П. Н. Юрченко ўзига ёққан ишни қиляпти. У штатда одамлар бор, давлат маошларини тўлаб турибди, дала-омбор-магазин-харидор усули давом этавергани маъқул, деб айтган еридан кесаётир.

Шу важдан бўлса керак колхоз, совхозлардан турна қатор келиб турган сабзавотлар вақтида ё шу ташкилотга қарашли ёки «Ташпродторг»га қарашли дўконларга ўз вақтида талаб қилинган миқдорда етказиб берилмаётир, кўпинча узулиш бўлиб қолмоқда.

Одамлар билан гаплашсангиз, қизиқ гапларни эшитасиз. Улар:

— Ажабо, бозорда нимаики десангиз истаганча топилади, аммо дўконларда бир кун мол бўлса, эртасига қуп-қуруқ. Бори ҳам эзилган, буришган, суви қочган...

Бунинг ҳам сабаби топилди. Олой бозоридаги 1-махсуслаштирилган сабзавот билан савдо қилувчи Абдуқаҳҳор Набиев мудирлигидаги магазинда қизиқ воқеанинг устидан чиқдиқ. Пештахтадаги карам чирийбошлаган, бодринг қуриб қоқи бўлиб қолган. Қизил лавлаги буришиб бир бурчакда туршакка ўхшаб кетган.

— Пиёз борми,— деб сўрадик мудирдан.

— Э, аттанг, ҳозир тамом бўлди-я,— деди у афсусланиб.

Магазиннинг уёқ-буёғи қаралган эди, пештахта тагида 240 килограмм сара пиёз яшириб қўйилгани маълум бўлиб қолди.

Ана, деҳқон шаҳарлик биродарим хурсанд бўлсин, деб маҳсулот юборса-ю, айрим ўзимбўлай савдо ходимлари сарасини ўзи олиб, ёмонини харидорга кўрсатса... Бу инсофдан эмас

Яна бир гап эсдан чиқай дебди. Тошкент минерал суви томонда Обид Отажонов мудирлик қилаётган 9-пункт бор. Уни тайёрлов пункти дейишга ҳам оғиз бормайди. Тепаликка, чанг-тўзон ўйнаб ётган жойга қурилган. Бечора тайёрловчилар тупроқ кечиб, чанг ютиб ишлайдилар. 50 тонна, баъзан ундан ҳам кўпроқ маҳсулот офтобда ётади. Чанг босганидан яшикларда нима жойлашган ажратиб бўлмайди.

«Ташзаготплодоовошчторг» раҳбарлари эса:

— Кўп койинманглар, ҳозир ёз, ҳаво иссиқ, қани, ёғин-сочин бошлансин, пунктларингизни бир бало қилиб тузатиб берармиз,— дейишдан нарига ўтишмайди. Шунчалик ваъда берганларига ҳам балли! Ёғингарчиликлар бошланадиган кунлар ҳам узоқ эмас, пункт тузалиб қолар..

Энди гапнинг бошқа томонини ҳам айтиб ўтишга тўғри келади. Касби-корига ҳурмати зўр колхоз, совхозларнинг раҳбарлари шаҳарга маҳсулотнинг кетини узмай пешма-пеш жўнатиб турибдилар. Лекин айрим хўжаликлар ҳали у, ҳали бу нарсани баҳона қилиб бугун сабзи йўқ деса, эртасига бодринг етилмай қолди, дейди. Бунинг устига юборилаётган маҳсулот кўнгилдагидек бўлмайди. Хом-хатала, эзилган, чанг босган.

Қарс икки қўлдан чиқади, дейишганидек колхоз, совхозлар ҳам етарли ва сифатли маҳсулот жўнатиб турсалар ёмон бўлмайди.

Колхоз бозорларида мева-чева, қовун-тарвуз ҳамма вақт мўл-кўл бўлиб турганига не етсин. Бундан одамлар қувонадилар. Аммо Тошкентта республикамизнинг бошқа областларидан деҳқон, соҳибкор маҳсулоти келтирилаётганда ҳар хил сабаблар билан йўлдаги оворагарчиликлар, транспорт етишмовчилиги туфайли уч кун, тўрт кунлаб маҳсулотлар Тошкентта етказиб келтирилмайди. Масаланинг шу томонига ҳам эътибор беришимиз, қўшни областлардан Тошкентга деҳқончилик маҳсулотининг ўз вақтида, сифатини йўқотмаган ҳолда етиб келишини таъминлаш тадбирларини кўришимиз керак.

Сабзавот тайёрлаш, уни сотиш ишлари ҳақида гапирамиз, десак гап кўп. Ҳозирги пайтда шу тўғрида гапирмайдиган мажлис йўқ. Ҳар куни ҳар хил идораларда бўлиб турган телефонбозликлар бунга кирмайди. Ҳатто пахтачилик, канопчилик, чорвачиликка бағишланган мажлисларда ҳам сабзавот тайёрлашнинг ёмонлиги хусусида сўзланмоқда. Ахир шу танқид, ҳаққоний эътирозларга қачон чек қўйилади. Деҳқон маҳсулоти ғарқ пишган шу пайтда, шаҳарликлар сабзи, пиёз, мева-чева, қовун-тарвузга зориқмасинлар, деб шу гаплар айтилаяпти.

Ҳа, шунақа, бу тўғрида чинакамига ўйламасак бўлмайди!

С. МАҲКАМОВ,
А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ АКТИВЛАРИНИНГ УМУМДАВЛАТ ЙИҒИЛИШИ

ПРАГА. 19 август. (ТАСС). Бугун Юлиус Фучик номидаги маданият истироҳат паркининг съездлар саройида чақирилган партия активларининг умумдавлат йиғилишида ўн мингдан кўпроқ киши тўпланди.

Актив йиғилишининг қатнашчилари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак, Чехословакия Социалистик Республикаси президенти Л. Свобода, Чехословакия Социалистик Республикаси федерал ҳукуматининг раиси О. Черник бошчилигидаги Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг делегациясини гулдурос қарсаклар билан табрикладилар. Залда: «Яшасин Чехословакия Коммунистик партияси!», «Яшасин Совет Иттифоқи!» деган хитоблар янграйди. Актив йиғилишида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзолари В. Биляк, Э. Эрбан, Я. Пиллер, К. Полачек, Ш. Садовский ва Л. Штроугал, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретарлари, Чехословакия Халқ Армиясининг генераллари, халқ милициясининг раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари ҳам ҳозир бўлишди.

Актив йиғилишини Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Чех областларидаги партиявий ишга раҳбарлик бюросининг раиси Л. Штроугал очди.

Актив йиғилишда Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Людвик Свобода нутқ сўзлади.

Сўнгра Чехословакия Коммунистик партияси активлари умумдавлат йиғилишининг қатнашчилари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусакнинг Чехословакия тараққиётининг ҳозирги босқичида коммунистик партиянинг вазифаларига бағишланган докладини тингладилар.

ЧКП ПАРТИЯ АКТИВИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

ПРАГА, 20 август. (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси умумдавлат партия активининг кеча бўлиб ўтган йиғилиши қатнашчилари якдиллик билан баёнот қабул қилиб, партия Марказий Комитетини ва унинг амалий ҳаракатларини батамом қўллаб-қувватлашларини изҳор қилдилар.

Партия ўзининг ҳозирги вазифаларини муваффақиятли бажариш манфаатларини кўзлаб, ўз сафларининг ғоявий бирлигини ва ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, ўнг оппортунизм ва антисоветизмнинг барча тарғиботчиларига қарши кураш олиб бориши лозим, чунки улар партияга ичкаридан путур етказмоқдалар ва шу тариқа унинг актив ҳаракат қилиш қобилиятини сусайтирмоқдалар, дейилади баёнотда.

Биз коммунистларни ва барча меҳнаткашларни ўзларининг ҳалол меҳнати билан мавжуд қийинчиликларни мумкин қадар тезроқ бартараф этишга ёрдам беришга чақирамиз. Биз шунга аминмизки, социалистик Ватанимизнинг тақдирини қадрловчи, унинг янада равнақ топишини астойдил истовчи ҳамма кишилар Чехословакия Коммунистик партиясининг сиёсий йўлини тушунадилар ва қўллаб-қувватлайдилар.

Бунга интилмаётган кишилар ҳам борлигини, халқнинг эҳтиёжлари ва талабларига очиқдан-очиқ зид келадиган ишлар қилаётган кучлар борлигини биламиз. Айни шу кунларда ҳам биз ижобий ишларга ва проблемаларни амалий ҳал қилишга халақит беришга яна уриниб кўрилаётганлигининг шоҳиди бўлиб турибмиз.

Биз партия ва давлат раҳбарларининг қўпорувчи ҳаракатлар ташкилотчиларига қарши қаратилган чораларини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз, уларга нисбатан ҳамма қонуний воситаларни шижоат билан қўлланиш тўғрисидаги қарорни қўллаб-қувватлаймиз.

Баёнотда шу нарса таъкидлаб ўтиладики, актив йиғилиш Словакия миллий қўзғолони ва Чехословакия Совет Армияси томонидан озод қилинган шонли кунларнинг 25 йиллиги нишонланаётган даврда тўпланди. «Совет Иттифоқи билан абадий биргамиз», деган даъват ҳозир ҳам бутун Чехословакия сиёсатининг асосий таркибий қисми бўлиб турибди, дейилади баёнотда.

СИЁСИЙ ҚАЛБАКИЛИК

Август ойидаги воқеалар шуни кўрсатиб турибдики, Англия империалистлари Гибралтар масаласида сиёсий найранг ишлатмоқдалар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорига мувофиқ, Англия ҳукумати 1969 йил 1 октябрдан кечикмасдан Гибралтарга мустақиллик бериши лозим. Бироқ Англия империалистлари турли йўллар билан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Гибралтар масаласидаги адолатли қарорини бажармасликка ва Гибралтарни ўз ҳукмронлигида ушлаб қолишга уринмоқдалар.

Шу йил 30 июлда Гибралтарда хўжакўрсинга мажлислар палатасига сайловлар ўтказилди. Бу сайловларда гражданлар ҳуқуқи тараққиёти уюшмаси деб номланган сиёсий группа кўпроқ жой олди. Бу сиёсий группанинг бошлиғи Ҳасандир. Маълумки, Ҳасан илгари бош министр бўлиб келган. Ҳасан группаси мажлислар палатасида 7 ўринни, бошқа сиёсий группалар ҳаммаси бўлиб 8 ўрин эгалладилар. Англиянинг Гибралтар учун чиқарган конституциясида мажлислар палатасида 15 та ўрин бор. Бундай аҳволда Англия губернатори Гибралтар ҳукуматига ўзи хоҳлаган одамини бошлиқ қилиб қўйиш турган гап.

Бундай қалбаки синовларни ҳовлиқиб ўтказишдан мақсад нима? Мақсад шуки, дунё жамоатчилиги диққатини бошқа томонга чалғитиш, гўё Гибралтар аҳолиси Англия давлати билан бирга бўлмоқчи деб кўрсатишдир.

Шундай қилиб, Англия империалистлари XVIII асрда босиб олинган Гибралтарни қабиҳ йўллар билан ўз қўлларида ушлаб қолишга зўр бериб уринмоқдалар. Нима учун инглиз империалистлари Гибралтарга ҳақиқий мустақиллик беришни истамаётирлар?

Гибралтар Пиреней ярим оролининг жанубида жойлашган. У Англиянинг ҳарбий денгиз базасидир. Гибралтарнинг майдони унча катта эмас: атиги 6,5 квадрат километр холос. Унда 25 мингдан сал ортиқроқ одам яшайди. Гибралтарда Англиянинг денгиз кучларидан ташқари ҳарбий ҳаво кучлари ҳам жойлашган. У ерда ҳарбий омборлар, иншоотлар бор. Ҳарбий омборларнинг кўпи ер остида. Гибралтар ҳарбий базаси Гибралтор бўғозини ҳам қўриқлаб тура олади. Гибралтар бўғозининг узунлиги 60 километр, кенглиги 13 километр, айрим жойларда 45 километрга ҳам боради. Чуқурлиги 400 метрга етади.

Ҳар йили Гибралтар бўғози орқали 60 мингдан ортиқ кема ўтади. Гибралтар ҳарбий базаси кузатиш ишларини олиб бориш учун жуда қулай. Унинг 430 метр баланд жойидан туриб, 200 километр масофага Урта денгиз ва Атлантик океан сувларини, Испан тоғларини, Африка қирғоқларини кузатиш мумкин.

1704 йилда босиб олинган бу жой, Англиянинг мустамлакачилик сиёсатида катта роль ўйнаган. Ҳарбий госпитал, катта казармалар, электростанция, кемасозлик корхоналари анча илгари қурилган. Ҳарбий иншоотларнинг ўйилган тешигидан тўпларнинг учи чиқиб турибди. Уларни испанлар «кампирларнинг қариб қолган тиши» деб айтадилар. Бу сўз билан империалистларнинг Гибралтардаги асрлар бўйи ҳукмронлигидан бутунлай норози эканликларини изҳор қиладилар. Гибралтар ҳарбий портининг кемалар турадиган жойи 2 километрдан ошиб кетади. Порт ҳозирги замон ҳарбий техникаси билан қуролланган. Кўплаб ҳарбий кемалар жойлаша олади. Портни сув ости кемаларининг ҳужумидан ҳимоя қиладиган иншоотлар ҳам бор. Гибралтардан 9 километр нарида Испаниянинг ҳарбий қалъаси — Альхесирас шаҳри жойлашган.

Англия империалистларининг турли сиёсий найрангларини фош этиш, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Гибралтар ҳақидаги қарорини сўзсиз бажариш лозим.

А. ОМИЛОВ,
Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

МАОЧИЛАРНИНГ ИҒВОГАРЛИКЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ПАРИЖ, 20 август. (ТАСС). Маочиларнинг Совет Иттифоқидан территория даво қилишлари бемаънилик, деб ёзади «Юманите» газетаси. «Агар ҳар ким ўз хоҳлаганича ўтмиш асрларни важ қилиб кўрсатаверса, деб ёзади газета, ҳозир Хитойнинг чегаралари улуғ Хитой девори бўйлаб ўтиши лозим деб, ҳисобласак бўлмайдими?». Маочиларнинг «тенг ҳуқуқсиз шартномалар» деган ҳозирги даъвосига келганда, «Юманите» Хитой раҳбарларининг ўзлари, Мао Цзэ-дун илгари шу шартномалар тўғрисидаги масалани бартараф қилинган масала деб, ҳисоблаганликларини эслатиб ўтади.

«Ҳозирги кунда маочилар деб ёзади газета, Хитой императорлари босиб олган ерларни эслатиб, бу билан ўзларининг даъволарини оқлашга интилмоқдалар. Бинобарин, улар императорларнинг ўша босқинчиликларини одилона иш бўлди деб ҳисоблайдилар. Тарих бу тарзда талқин қилинаётганлиги Хитойдаги «маданий» революциянинг ҳақиқий характерини очиқ кўрсатади».

Хитой маъмурлари деб ёзади «Юманите» газетаси, СССР чегараларини қасддан бузмоқдалар. Хитойнинг ўзида ҳарбийлаштириш ниҳоят даражада авж олиб кетди. Ҳозирги вақтда маоизмнинг таркибий қисми деб, очиқдан-очиқ эълон қилинган ашаддий шовинизм ва антисовет вас-васа маоизмнинг пролетар интернационализми билан алоқани бутунлай узганлигидан далолат беради.

«Хитой раҳбарлари, деб ёзади пировардида «Юманите» газетаси Америка империализмини ҳар қанча сўкиб, қораласалар ҳам аммо ўзларининг ҳаракатлари билан унга жуда катта хизмат қилмоқдалар. Америка империализми бунақа ёрдамни хаёлига ҳам келтирмаган эди».

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 20 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг отрядлари Америка-Сайгон қўшинларига янгидан-янги зарбалар бермоқда. Вьетнам информация агентлигининг Озодлик матбуот агентлиги маълумотларига асосланиб хабар беришича, Биньлонг вилоятида ҳаракат қилаётган ватанпарварлар душманнинг салкам 650 солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Икки кунлик жанг давомида улар 115 та танк ва бронетранспортёрни яксон қилдилар, 22 та самолёт ва вертолётни уриб туширдилар ёки ерда турган жойида мажақлаб ташладилар. Куангнам вилоятининг шимолий қисмида халқ озодлик қуролли кучларининг отрядлари 11 августдан 13 августга қадар душманнинг мингга яқин солдатини ўлдирдилар ва жароҳатлантирдилар, 26 та ҳарбий автомобилини сафдан чиқардилар Ватанпарварлар Тайнинь вилоятида 11—14 август кунлари бўлиб ўтган жангларда душманнинг 16 та кемасини ғарқ қилдилар ва ёндириб юбордилар.

СЕРҚУЁШ РЕСПУБЛИКАМИЗДА

ҚЎРИҚ ЕРЛАРДА ШОЛИПОЯЛАР

ГУЛИСТОН. Мирзачўлда шартли равишда «3-Сирдарё» деб аталган янги шоликорлик совхозида қўриқ ерларни тадқиқ этиш ишлари тамомланди. Бу ерларда ҳар йили юз минг центнердан ортиқ дон етиштириш мумкин. Бунинг учун Сирдарё соҳилидаги 4 минг гектарга яқин бўз ерлардан самарали фойдаланиш кўзда тутилади. Юзларча гидротехника иншоотларини қуриш, 120 километр узунликда ирригация каналларини қазиш, неча ўн минг куб метр тупроқ ва шағални чиқариб ташлаш мўлжалланади.

ЯНГИ МАВСУМ ТАРАДДУДИ

ТЕРМИЗ. Сурхондарё пахта тайёрлаш трестининг корхоналарида янги ҳосилни қабул қилиб олиш ва қайта ишлаш олдидан амалий тайёргарлик қизитиб юборилди.

Термиздаги пахта тозалаш заводи биринчи бўлиб капитал ремонтга киришди. Бу заводда бир неча йилдан буён маҳсулот ишлаб чиқариш тўхтатилмаган ҳолда машиналар ремонт қилинмоқда. Ҳозирги пайтда ҳам жин машиналари икки батареясининг фақат биттасигина ремонт учун тўхтатилди. Шундан кейин ремонтчилар иккинчи батареяни ва ингичка толали пахта қайтадан ишланадиган валикларни ремонт қилишга киришадилар.

ЭНГ ЯХШИ ТОКАРЬ

ҚЎҚОНдаги газ аппаратлари заводининг токари Виктор Сизов Қўқонда ўтказилган конкурсда Фарғона областининг энг яхши токари деган номни олишга сазовор бўлди. Конкурснинг лауреати Виктор Сизов актив рационализатор, илғор ишчидир. У, ленинча меҳнат вахтасида ишлаб, ҳар сменада ўз нормасини бир юз ўн-бир юз ўн беш процент бажармоқда.

Областнинг энг яхши токарига область комсомол комитетининг фахрий ёрлиғи, кўкракка тақиладиган «Корхонанинг ёш илғори» значоги ва қимматли мукофот топширилди.

„КАМЕННАЯ“ ТЕПАЛИГИДА

13 августда Пекин маъмурлар и Семипалатинск областининг Жаланашколь районидаги совет-хитой чегарасида янги қуролли иғвогарлик қилдилар. Маочилар совет территориясига бостириб кириб, «Каменная» тепалигини ва бир қатор шунга ўхшаш тепаликларни ишғол этдилар. Совет чегарачилари хитойлик иғвогарларга қақшатғич зарба бериб, уларни чегарамиздан улоқтириб ташладилар. Суратларда: (Чапда) «Каменная» тепалигида жанг бўлган жойда. (Ўртада) чегарачиларимиз қўлга туширган қурол-яроғлар. (Ўнгда) хитойлик иғвогарларнинг зарбасини қайтаришда иштирок этган чегарачилар (чапдан ўнгга) младший лейтенант В. Пучков, ефрейтор В. Пишулев ва капитан П. Теребенковларни кўриб турибсиз.

А. Ногайбаев фотоси. (ТАСС).
(«Сельская жизнь» газетасининг 21 август сонидан)

НАВҚИРОН САНЪАТ

Суратларда: (чапдан ўнгга) «Сен етим эмассан», «Қизил қумлар» ва «Йигит ва қиз» фильмидан кадрлар.

СОВЕТ КИНОСИНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИГА

Октябрь инқилоби ҳаёт бағишлаган, В. И. Ленин кўрсатмаси билан камол топган илғор кино санъатимиз ярим асрлик умр кўрди.

Миллионларнинг севимли санъатига айланиб қолди энди бу «ҳаракатчан фотография». Унинг туғилиши пролетариат доҳийсининг номи билан чамбарчас боғлиқ. Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси XX асрнинг буюк кашфиёти — кинематографияга ҳамиша зўр қизиқиш билан қарар, унинг истиқболи ҳақида ўйларди. У бу қудратли санъатни халқ ичидан етишиб чиққан талант соҳиблари қўлига ўтишини орзиқиб кутарди.

Инқилоб раҳнамоси 1919 йилнинг 27 августида кинематографияни Наркомпрос ихтиёрига ўтиши ҳақидаги декретга қўл қўйди. Ана шу кун илғор ғояларни тарғиб этувчи инқилобий совет кинематографиясининг туғилган куни ҳисобланди.

Совет киноси ҳаётга йўлланма олди, ўсди, улғайди, камол топа борди. У ҳар қачон Ленин ғояларига, коммунистик интернационализм ғояларига содиқ қолди.

Совет кинематографиясида у туғилган кундан бошлаб халқимизга, жамиятга хизмат қилиш учун отланган, улкан режаларга тўла, ўз бурчларига ҳамиша содиқ, сергайрат, изланувчан санъаткорлар ижод эта бошлади.

Ана шундай ижодкорлардан бири — Сергей Эйзенштейннинг фаолиятини эслайлик. Эйзенштейн ўз ҳамкасбларининг фикрини баён этиб «биз инқилоб ила санъатга келганмиз, бизнинг вазифамиз ана шу инқилобни куйлашдир», — деган эди. У худди шундай қилди. Инқилобни куйлади. Эйзенштейн ўз ижодий сафдошлари — Вс. Пудовкин, А. Довженко, Г. Александровлар билан инқилобий воқеаларни йирик кинополотноларда акс эттирди. С. Эйзенштейн ўзининг «Октябрь», «Броненосец Потемкин» тарихий-инқилобий фильмларида янги сермазмун бадиий образлар яратиш йўлида самарали меҳнат қилди.

Талабчан томошабинлар, профессионал мунаққидлар ёш совет кинематографиясида турли ижодий услубга эга бўлган улкан талант соҳиблари ижод қилаётганини қайд қиладилар. Дарҳақиқат, Октябрь инқилоби туфайли қатор санъаткорлар кино соҳасида ижод қилиш бахтига муяссар бўлдилар. Улар киностудия павильонларида профессионал таълим олдилар ва тезда мустақил равишда ижод қила бошладилар. Эрмлер ва Зархи, Козинцев ва Трауберг, Украинада Довженко, Грузияда Чиаурели, Ўзбекистонда Ғаниев каби инқилобий ғояларга ҳамиша содиқ, изланувчан, катта ижодий режаларга тўлиб-тошган кино санъаткорлари илк асарлари билан миллион-миллион томошабинларга танилдилар.

Социалистик реализм методи ана шу санъаткорлар фильмларида қарор топа бошлади. Шуниси муҳимки, кўпмиллатли совет кино санъатида ижод қила бошлаган ҳар бир режиссёр, кинодраматург, актер, оператор янги-янги бадиий формаларни излар, шу сабабдан ҳам кинематографик амалиётимизда ранг-баранг, ўз эстетик формаси билан бир-бирига ҳеч ўхшамас, лекин мазмунан бир-бирини тўлдирадиган асарлар пайдо бўла бошлади.

Вс. Пудовкин ўз ижодининг илк палласидаёқ ҳар бир сценарийни олдиндан кўзда тутилган актерлар учун мўлжаллаб яратишни умид қилди. У совет адабиётининг асосчиси М. Горькийнинг «Она» романи устида кинодраматург Н. Зархи билан ишлар экан, пролетар ёзувчиси ижод этган яхлит, кўпқиррали образларни аввало актерлар санъати ила тавсиф этишни ўйлади. Шу сабабдан у неча асрлик тарихга, ўзининг илғор анъаналарига, бой тажрибасига эга бўлган реалистик театр арбоблари билан узвий алоқа боғлади. Пудовкин ўз фильмларидаги ролларни саҳна санъатининг улкан арбобларига топширди.

Пудовкин ўз фильмлари, илмий тадқиқотлари билан совет кино санъатида драма жанрининг камол топиши учун катта хизмат қилди. Маданиятимизнинг бу йирик арбоби умрининг сўнгги дамларигача кинематографиямизнинг равнақи йўлида хизмат қилди. Улкан санъаткор яратган фильмлар ҳозир ҳам жаҳон экранларини кезмоқда, у тарбиялаган шогирдлар кинопавильонларда ижод қилмоқдалар.

Украинада вояга етган улкан кинематографчи — А. Довженконинг ижоди, кўпйиллик изланишлари бошқа эстетик аспектда бўлди. Оташин гражданин, серғайрат режиссёр, чуқур мулоҳазали кинодраматург Довженко совет кино санъати адабиёт билан, хусусан халқ оғзаки ижодиёти билан янада чуқурроқ алоқа ўрнатиш йўлида самарали меҳнат қилди. Оташин қалб соҳиби Довженко ўз фильмларида янги совет даврида етишиб чиққан оддий совет кишиси («Иван» 1932), серфикр олим («Мичурин» 1948), доно саркарда («Щорс» 1939) образлари устида муҳаббат билан ишлади. Бу санъаткор экран воситалари билан инқилобий воқеалар ҳақида ҳикоя қилувчи бир қатор фильмлар («Арсенал», «Ер») яратиб, кинематографиямизда тарихий — инқилобий мавзуни мукаммал ишланишида ўз ҳиссасини қўшди. Бу кинофильмлар ҳалигача жаҳон экранларида, ҳалигача танқидчиларнинг диққат марказида. Бу асарлар қизиқарли бадиий формада муҳим проблемаларни кўтаради. Довженко ана шу ғояли, равон, эстетик, формаси юксак бўлган асарлари билан совет кинематографиясида поэтик йўналишнинг вужудга келиши учун хизмат қилди.

Режиссёр образли воситалар яратишни неча асрлик тарихга, ўз анъаналарига эга бўлган бадиий сўз санъатидан ўрганди. У айниқса фольклор материалларини синчковлик билан ўрганди ва халқ оғзаки ижодиётида қўлланилган бадиий воситаларга кинематографик ўзгартиш киритиб, улардан ўз фильмларида фойдаланиш йўлларини излади. Ана шу йўлдаги изланиш Довженкони улкан ютуқларга олиб келди. Унинг фильмлари поэтик киномисраларга мўл бўлди, у битган сценарийларда янги ҳаёт учун, илғор ғояларнинг тантанаси учун, ҳуррият учун курашга отланган кишиларнинг умумлашган образлари гавдаланади. Довженконинг ҳис-ҳаяжонга, катта драматик кучга тўлиб-тошган киносценарийлари асосида ҳалигача завқли фильмлар яратилмоқда.

Ана шу ижобий таъсир ўзбек кинематографияси асосчиси Наби Ғаниевнинг фильмлари — «Тоҳир ва Зуҳра»да ҳам, «Фарғона қизи»да ҳам яққол сезилди. Ўзбек режиссёри ҳамиша ўз услубига, ўз темасига содиқ ҳолда, инқилобий киносанъатимизнинг «Чапаев»га ўхшаш асарларининг бадиий тўқимасини синчиклаб ўрганди ва ана шу етук асарларда эришилган ютуқларни кўпайтиришга ҳисса қўшди.

50 йил давомида Эйзенштейн ва Пудовкин, Довженко ва ака-ука Васильевлар, Ғаниев ва Эрмлер каби қалдирғоч арбоблар бошлаб берган улкан ишни давом эттиришга қодир бўлган ўнлаб кино санъаткорлар эндиликда Иттифоқимиздаги 40 дан ортиқ киностудияларнинг қудратли техника билан жиҳозланган павильонларида ижод қилмоқдалар.

Ўзбек кинематографияси ҳам тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. «Ўзбекфильм» студияси павильонларида ҳар йили бирнеча бадиий ва ўнлаб хроникал фильмлар ишлаб чиқарилмоқда. Ўзбек киностудияси ишлаб чиқарган фильмлар мамлакатимизда ва хорижий мамлакатларда ҳам зўр қизиқиш билан томоша қилинмоқда.

«Ўзбекфильм» студиясида машҳур режиссёрлар, операторлар ва кино сценаристлар ишлаб турибдилар. Ўзбек киносининг ривожланишида СССР Халқ артистлари Комил Ёрматов, Раҳим Пирмуҳамедов, Шукур Бурҳонов, Олим Хўжаев, Лутфихоним Саримсоқова, Сора Эшонтўраева, Раззоқ Ҳамроев ва бошқа санъаткорларнинг хизматлари жуда каттадир.

Совет киносининг ярим аср давомида орттирган тажрибасидан баҳраманд бўлган, янги кинематографик формаларни ўзлаштириб олган санъаткорлар ишламоқдалар. Эндиликда овозсиз фильмлар ўрнини кенг экранли ва стереофоник, кенг форматли ва панорамали фильмлар эгаллади.

Бадиий-ғоявий савияси юксалиб бораётган кино санъатимизнинг ҳар бир мухлиси совет кинематографияси ходимларини ярим асрлик тўй билан табриклайдилар.

Ҳ. АКБАРОВ.
Санъатшунослик фанлари кандидати.

„КОСМОС 294" ПАРВОЗДА

1969 йил 19 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос 294» учирилди. Йўлдошга ўрнатилган илмий аппаратлар ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ қилишни давом эттиради.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

СПОРТ

ҒАЛАТИ МАТЧ

Борис Спасский жаҳон чемпиони сифатида ўзининг биринчи халқаро учрашувларини ўтказди. Стокгольмда у даниялик гроссмейстер Бент Ларсен билан ўйнади. Спасский биринчи ўйинни ютди ва иккинчи ўйинда вақтини ўтказиб юборди.

Бу матч бирмунча ғайри табиий вазиятда ўтди: 2 минг томошабин шаҳар музейининг боғида катта шахмат тахтаси атрофига йиғилишган эди. Гроссмейстерлар ярим метрдан келадиган доналар билан ўйнашди. Биринчи ўйинда уларнинг ҳар бирига 15 минутдан, иккинчи ўйинда эса фақат беш минут вақт берилган эди. «Матч» швед телевиденияси орқали олиб кўрсатилди.

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Москва Давлат университетининг студенти Карпов Стокгольмда ўтаётган ёшлар ўртасида шахмат бўйича жаҳон чемпионатининг финал босқичида Чехословакия вакили Нецкаж билан учрашди. Бу ўйин тугалланмай қолди. Карповнинг бир сипоҳи ортиқча. Ҳозирги жаҳон чемпиони пуэрторикалик Каплан Югославия шахматчиси Вуячич устидан ғалаба қозонди.

* * *

Ленинградлик шахматчи Оснос Венгрияда ўтаётган халқаро турнирда пешқадамлик қилмоқда. У 7 имкониятдан 6,5 очко тўплади.

* * *

Гроссмейстерлар М. Матулович (Югославия) ва В. Горт (Чехословакия) Скопле шаҳрида тамом бўлган «Ҳамдўстлик турнири»да биринчи-иккинчи ўринни бўлишиб олдилар. Совет шахматчилари Р. Холмов ва В. Смислов 3-5 ўринларни эгалладилар.

ХАЛҚ УСТАЛАРИ ИЖОДИ

«Республиканинг туғилиши». Ўзбекистон халқ рассоми Владимир Соляров ўз панносини шундай деб атади. Халқ амалий санъатининг энг яхши традициялари асосида ишланган бу панно Ўзбекистонда революцион воқеаларнинг ёрқин манзарасини кўз олдимизда гавдалантиради, республика меҳнаткашларининг ўлкани гуллаб-яшнатиш йўлида фидокорлик қилганлигини кўрсатади.

«Республиканинг туғилиши» панноси Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги конструкторлик-технология бюроси коллективи томонидан В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёрланган маҳсулотлардан биридир. Рассомлар ва халқ усталари бу шонли санага бағишлаб, В. И. Ленининг портретини ҳам ишладилар. Йигирма хил ипак билан тикилган доҳий портрети талантли рассом Николай Нам эскизи асосида тайёрланган.

Тошкент янгиликлари

НАШРДАН ЧИҚМОҚДА

Ёзувчи Н. Веретенников бир неча йиллар мобайнида Владимир Ильич Лениннинг болалик ва йигитлик чоғлари ҳақидаги материалларни тўплади. Унинг ижодий изланишлари меваси сифатида «Володя Ульянов» китоби яратилди. Бу китоб «Ўқитувчи» нашриётида ўзбек тилига таржима қилинди.

Нашриёт бундан ташқари З. Воскресенскаянинг «Гулханлар» ҳикоялар тўпламини ҳам тайёрлади. Бу ҳикоялардан Ильичнинг Симбирск гимназиясидаги ўқиш йиллари, узоқ Сибирдаги Шушенское қишлоғида сургунда бўлган даврлари, В. И. Лениннинг ўз тенгдошлари билан биринчи умумрус революцион газетаси «Искра»ни яратиш кунларидаги қизиқарли воқеаларни билиб оламиз.

Таржима нашрлари орасида ўқитувчилар, тарбиячилар, пропагандистлар, студентлар, тарихга қизиқувчилар учун мўлжалланган «Ленин халқ маорифи тўғрисида» деган тўплам диққатга сазовордир. Бу китобда халқ маорифи ҳақидаги турли мақолалар, ёш Советлар Республикасида маданий революцияни амалга ошириш ҳақидаги фикрлар тўпланган.

ҚУНГИЛЛИ ДАМ ОЛДИЛАР

Чимёндаги ёзлик туристик базада дам олган бир группа ҳамшаҳарларимиз яқинда қайтиб келишди. Улар тоғ қўйнида ўтказган кунларини хурсандчилик билан эсга олишади.

— Турбазада 200 дан ортиқ киши дам олди, — дейди «Ўзбексельмаш» заводи ишчиси Б. Исматов. — Бу ерда шаҳардаги бошқа жуда кўп саноат корхоналарининг ишчилари отпускаларини ўтказишди. Туристик база ходимлари, шу жумладан унинг раҳбари В. В. Крайнов бизнинг кўнгилли дам олишимиз учун яхши шароит яратиб бердилар. Уйга куч-ғайрат тўплаб, хурсанд бўлиб қайтдик.

Чимёндаги туристик база куни кеча яна иккинчи группа дам олувчиларни ўз қучоғига олди.

СУРАТЛАР КЎРГАЗМАСИ

Кейинги вақтда ўзбек рассомлари чизган суратлар, эстамп ва акварель ишлари «Билимлар уйи»да очилган кўргазмада намойиш қилинмоқда.

Кўргазма мўйқалам усталарининг маҳорати ўсиб бораётганлигидан, уларнинг ҳаммани ҳаяжонга солаётган мавзуларга қўл ураётганликларидан далолат беради. Айниқса Георгий Чиганов, Борис Котлов, Юрий Стрельниковларнинг асарлари томошабин диққатини ўзига жалб қилади.

ИНЖЕНЕРЛАР — ҚИШЛОҚҚА

«Центросоюз» лойиҳалаш институтининг Ўзбекистон филиали Тошкент области учун савдо ва умумий овқатланиш корхоналари лойиҳасини яратиш устида ишламоқда. Энг катта лойиҳалардан бири 100 ўринлик миллий ошхонадир. Бунда ошхонанинг ички жиҳозларидан тортиб, овқат тайёрлаш воситаларигача миллий традицияларга мос равишда бажарилган. Айни чоқда замонавий ошхона техникасининг энг янги ютуқлари қўлланилган.

Институт ходимлари 75 ўринга мўлжалланган ошхона лойиҳаси устида ишламоқдалар. Ўзбек миллий анъаналарини сақлаш мақсадида лойиҳада ёзги залдан шарқираб ариқ суви оқиб туриши ҳам белгиланган.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз футболчилари «Пахтакор» жамияти область биринчилиги мусобақаларида муваффақиятли қатнашмоқда. Суратда: команда тренери Файзулла Азизхўжаев футболчиларга ўйин олдидан кўрсатма беряпти.

Ж. Раззоқов фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ленин номли Қизил майдон қиёфаси кун сайин гўзаллашмоқда. Маъмурий бино қаршисидаги фонтан майдон ҳуснини янада очиб юборди. Суратда: фонтан кўриниши.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — «Старшеклассник» программаси (ўсмирлар учун). 19.15 — Телеянгиликлар, 19.30 — Музикали саёҳат, 20.30 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телеянгиликлар, 20.55 — Ленин биз билан (кино-ленинннома), 21.20 — Жаҳон халқларининг куйлари, 22.00 — Техника моҳир қўлларда, 22.25 — Оламга саёҳат (киноэшиттириш).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — Жасур тикувчи (болалар учун мультфильм). 18.30 — Талантлар ва мухлислар (бадиий фильм).
19.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Ярим аср қўриқчилигида.

Рус тилида: 20.20 — Ёшлик бахш этувчи шаҳар (телефильм). 21.00 — Қозоғистон радиоси ва телевидениеси эстрада оркестрининг концерти, 21.40 — Инсон туғилди (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/VIII да Парвона, 23/VIII да Алишер Навоий.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/VIII да Тошболта ошиқ, 23/VIII да Гавҳари шамчироғ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Анничка — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да), «МОСКВА» (эрталаб 10 ва кеч 9 да).

Қизларни ўғирлаш — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 11-40 минут, кундуз 5 ва кеч 7 да).

Орзулар палласи — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 6, 8 ва 10 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 5, кеч 6-45 минут, 8 ярим ва 10 да).

Улкан севги серенадаси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Олтин ўқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ҳужумнор бўл — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11-45 минут, кундуз 1 ярим, 3-15 минутда).

Сангам — «МОСКВА» (кундуз соат 1 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Қизларни ўғирлаш — «ФЕСТИВАЛЬ».

Дзюдо даҳоси — «ХЕВА».

Бу ерда бахтли эдим — ТЕЛЬМАН номли.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ
(Киров кўчаси, эски универмаг ёнида)

ТЕЗ КУНДА
МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ

Тошкентда биринчи марта венгер цирки артистларининг гастроллари.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
22 август кеч соат 7 да
«ЗАРАФШОН» (Навоий) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент область)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

САНЪАТ САРОЙИДА
22 августдан
янги, рангли кенг экранли
«Қизил қумлар»
бадиий фильми
НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

«Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти.

Сценарий авторлари — К. ИКРОМОВ, Артур МАКАРОВ.

Постановкачи режиссёрлар — Акмал АКБАРХЎЖАЕВ, Али ҲАМРОЕВ.

Бош оператор — Александр ПАНН.

Постановкачи рассом — Анатолий ШИБАЕВ.

Композитор — Румил ВИЛЬДАНОВ.

Овоз оператори — Анатолий ШЧАЦКИЙ.

Бош ролларни ижро этувчилар — Қомил Миршаропов — Болот БЕЙШИНАЛИЕВ, Жунаидхон — Ортиқ ЖАЛЛИЕВ, Маҳмудов — Ҳамза УМАРОВ.

Сеанслар кеч соат 7 ярим ва 9 яримда бошланади.

Кеч соат 7 да фильм яратувчилари билан учрашув ўтказилади.

23 августдан сеанслар кундуз соат 1, 3, 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 яримда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
23, 24 август кеч соат 6 яримда СССР биринчилиги учун
«УРАЛМАШ» — (Свердловск) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) «А» класс командалари ўртасида
ФУТБОЛ

23 августда — дублёрлар составй,
24 августда — асосий составлар ўйнайди.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
30 август кеч соат 7 да
«СТРОИТЕЛЬ» (Ашхабод) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент область)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Ўзбекистон Компартияси Марказий комитети бирлашган нашриётининг босмохонаси. Тошкент шаҳри.

Б — 2350.
ИНДЕКС — 6469.
Р-16381